

**CENTRI CIVILNIH INICIJATIVA
ЦЕНТРИ ЦИВИЛНИХ ИНИЦИЈАТИВА**

IZVJEŠĆE O MONITORINGU RADA

**GRADSKOG VIJEĆA ŠIROKI BRIJEG
1.1.2021. – 30.6.2021.**

SADRŽAJ	2
UVOD	3
SAŽETAK	4
TRANZICIJA VLASTI	6
OSNOVNE INFORMACIJE O RADU GRADSKOG VIJEĆA	8
KLJUČNI DOKUMENTI ZA FUNKCIONIRANJE LOKALNE VLASTI	11
HORIZONTALNA USPOREDBA	14
USPOREDBA S PRETHODNIM MANDATOM	14
UČEŠĆE GRAĐANA I JAVNE RASPRAVE	15
PREPORUKE I INICIJATIVE	15

Cilj monitoringa lokalnih institucija vlasti jeste prikazivanje objektivne slike stanja unutar određene lokalne samouprave a to se potiče tako što se analizom prikupljenih podataka prikazuje učinkovitost, efektivnost, transparentnost i odgovornost njenoga rada. To u konačnici treba potaknuti javni dijalog i osigurati mehanizme učešća javnosti (prvenstveno mladih) u donošenju odluka na lokalnoj razini.

Metodologija koja je korištena za monitoringa rada jedinica lokalne samouprave u Bosni i Hercegovini ukazuje na izvore, način prikupljanja i obrade podataka te daje pregled promatranih i analiziranih parametara.

Prikupljanje potrebnih podataka o radu institucija jedinica lokalne samouprave odvijalo se kontinuirano za prvih šest mjeseci aktualnog mandata.

Podatci o radu institucija vlasti prikupljani se na dva načina. Prvi je preuzimanjem informacija iz javno dostupnih dokumenata (zapisnika sa održanih sjednica, proračuna, izvješća o radu i sl.), te dokumenata koji nisu objavljeni a što se osiguravalo slanjem ZOSPI (Zakon o slobodi pristupa informacijama) obrazaca. Drugi način je izravno praćenje sjednica lokalnih parlamenata. Svi prikupljeni podaci su u kontinuitetu uneseni u online bazu podataka posebno prilagođenu za njihovu obradu.

GRADSKO VIJEĆE ŠIROKOG BRIJEGA JE KONSTITUIRANO U ZA TO PROPISANOM ROKU. Nakon što je Centralno izborno povjerenstvo BiH 15.12.2020.godine objavilo službene rezultate izbora, Gradsko vijeće Široki Brijeg je sukladno Statutu Grada Širokog Brijega I Poslovniku održalo svoju konstituirajuću sjednicu. Izabrano je rukovodstvo i formirana radna tijela među kojima su Povjerenstvo za mlade, Povjerenstvo za jednakopravnost spolova i Etička komisija.

U AKTUALNOM SAZIVU GRADSKOG VIJEĆA ŠIROKI BRIJEG ZASTUPLJENA SU DVA POLITIČKA SUBJEKTA MANJE U ODNOSU NA PRETHODNI SAZIV. Na lokalnim izborima za Gradsko vijeće održanim 2020.godine u Gradsko vijeće Širokog Brijega izabrano je 25 vijećnika. Hrvatska demokratska zajednica BiH osvojila je 16 mandata, HSP dr. Ante Starčević BiH, HSP BiH 4 mandata, Hrvatska demokratska zajednica 1990 3 mandata, Hrvatska republikanska stranka (HRS) 1 mandat i Hrvatska demokratska unija 1 mandat. Natpolovičnu većinu u Gradskom vijeću ima HDZ BiH sa 64% svojih vijećnika/ca. Šesnaest od 25 vijećnika, tj. 64% ima ranije iskustvo u obnašanju ove odgovorne funkcije a od 25 vijećnika Gradskog vijeća Široki Brijeg saamo je 6 žena ili 24 %.

NOVOIZABRANI GRADONAČELNIK PREUZE MANDAT BEZ PREDSTAVLJENOG EKSPOZEJA JAVNOSTI. Ekspoze predstavlja najvažnije korake i opće smjernice djelovanja u određenom periodu. Iako ekspoze ne predstavlja zakonsku, statutarnu ili poslovničku obvezu, zbog visokog stupnja odgovornosti koju podrazumijeva funkcija Gradonačelnika, smatramo kako je isti potrebno predstaviti javnosti, građanima općenito, kako bi se upoznali sa pravcima djelovanja i ciljevima u predstojećem mandatu novoizabranog gradonačelnika bez obzira koji mandat po redu obnaša. U ovom slučaju misli se na aktuelni mandat izabranog gradonačelnika koji je svoje viđenje provođenja politike i zadatih ciljeva trebao prezentirati lokalnom parlamentu i cjelokupnoj javnosti na samom početku svoga mandata. Međutim to nije učinjeno. Gradonačelnik se na ovoj poziciji nalazi već 16 godina, odnosno ovo je njegov peti mandat u kontinuitetu.

KADA JE U PITANJU USVAJANJE GODIŠNJEG PROGRAMA RADA GRADSKOG VIJEĆA, GRADSKO VIJEĆE ŠIROKOG BRIJEGA JE POZITIVAN PRIMJER ZA RAZLIKU OD VEĆINE PARLAMENTA U BOSNI I HERCEGOVINI. Program rada Gradskog vijeća Široki Brijeg za 2021.godinu usvojen je na 2. sjednici koja je održana 20 dana nakon konstituirajuće sjednice.

RAZVOJNI DIO PROGRAMA NIJE OBUHVATIO PROBLEMATIKU MLADIH. Iako Program rada sadrži neke mjere koje ukazuju na razvojnu politiku (Odluka o produljenju primjene trogodišnjeg operativnog plana projekata i mjera iz Strategije razvitka Širokog Brijega; Trogodišnji operativni plan projekata i mjera iz Strategije razvitka Širokog Brijega za period 2022.-2025.godine; Informacija o provedbi projekata i mjera iz Strategije razvitka za period 2017.-2026. godine), jako je malo mjera koje se bave problematikom mladih. Od svega izdvajamo samo natječaj za dodjelu stipendija studentima u akademskoj 2021./22 godini. U realizaciji aktivnosti za prvih šest mjeseci mandata bilježimo da je u travnju upućeni javni pozivi za financiranje projekata iz oblasti kulture i športa.

ZA RAZLIKU OD PROGRAMA RADA PRORAČUN JE USVOJEN SA KAŠNENJEM, ODNOSNO NIJE USVOJEN U TEKUĆOJ ZA NAREDNU GODINU. Međutim, treba uzeti u obzir činjenicu da su izbori u odnosu na prethodni mandat održani mjesec dana kasnije a potvrđivanje službenih rezultata tek 25.12.2020.godine. Važnost i prioritet kod usvajanja ovog dokumenta u ovoj iznimnoj situaciji je iskazan tako što je nacrt razmatran i usvojen već na 2. sjednici a prijedlog prije isteka odluke o privremenom financiranju. U međuvremenu je provedena i javna rasprava.

ZA RAZLIKU OD PRORAČUNA 2020.GODINE U 2021.GODINI ZABILJEŽEN JE NJEGOV PORAST.

Proračun koji je usvojen veći je u odnosu na 2020.godinu za 1 409 400 KM. Prihode čine prihodi od poreza, neporezni prihodi i tekuće potpore (grantovi) s viših razina vlasti. Više od polovine proračunskih prihoda ostvaruje se kroz poreze. Planirani rashodi obuhvaćaju redovite rashode i kapitalne rashode. Planirani su veći kapitalni rashodi kako bi se završile započete investicije i pokrenule nove. Najviše je uvećana stavka prijevoz učenika jer od 9.mjeca grad Široki Brijeg preuzima djelomično plaćanje troškova prijevoza učenika a drugi dio će se izmirivati iz Županijskog proračuna. Također, dio sredstava je povećan na poziciji elementarne nepogode u odnosu na prošlu godinu iz kojih će se isplatiti potpora za posljedice corone. Pored toga, tu su i kapitalni projekti u iznosu od oko 4 milijuna maraka koji se odnose na izgradnju vodovodnih mreža, potom pročištača otpadnih voda, rekonstrukcije lokalnih cesta, rekonstrukcije školskih objekata. Neke stavke su ostale iste kao i ranije npr. Plaće i obveze drugim potrošačkim jedinicama a te stavke se mogu mijenjati jedino odlukom vijeća iako i dalje na stavke vezane za plaće i naknade odlazi značajan iznos od oko cca 35%.

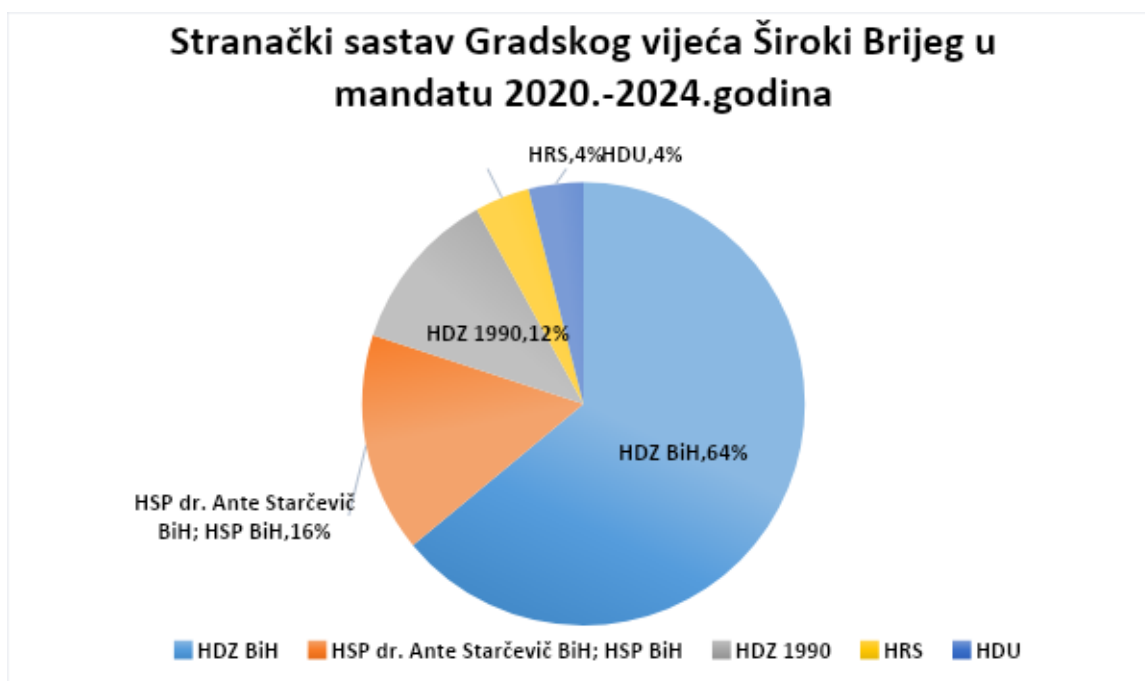
DINAMIKA RADA GRADSKOG VIJEĆA ŠIROKI BRIJEG NA ZADOVOLJAVAJUĆOJ JE RAZINI. Sjednice su održavane u prosjeku jednom mjesečno, što je sukladno članku 51. Poslovnika o radu Gradskog vijeća Široki Brijeg. U promatranom razdoblju Gradsko vijeće Širokog Brijega je zasjedalo cca 10 sati. Sjednice su održavane u kontinuitetu, bez prekida tijekom zasjedanja. Na održanim sjednicama u proteklom periodu razmatrano je 58, od čega je usvojeno 57 mjera .

USPOREDBA SA PRETHODNIM MANDATOM. Ako usporedimo rad aktualnog Gradskog vijeća sa radom u prvih šest mjeseci prethodnog mandata zamijetit ćemo da je dinamika i broj održanih sjednica u prvih šest mjeseci 2017.godine manja kao i duljina njihovog trajanja. Međutim, ako uzmemo u obzir ukupnu dinamiku rada nakon konstituiranja Gradskog vijeća pa do kraja 6. mjeseca 2017.godine zamijetit ćemo kako je prethodni saziv održao prve tri sjednice još u 2016.godini na kojima je čak usvojilo i neke ključne dokumente kao što je Proračun Grada Širokog Brijega za 2017.godinu. Međutim, ne možemo zanemariti niti činjenicu da su izbori 2016.godine održani mjesec dana ranije.Prethodni saziv Gradskog vijeća je u prvih šest mjeseci 2017.godine razmatralo 14 mjera manje od aktualnog saziva.

SASTAV GRADSKOG VIJEĆA ŠIROKI BRIJEG

Na lokalnim izborima za Gradsko vijeće održanim 2020.godine u Gradsko vijeće Širokog Brijega izabrano je 25 vijećnika. Hrvatska demokratska zajednica BiH (HDZ BiH) osvojila je 16 mandata, HSP dr. Ante Starčević BiH, HSP BiH 4 mandata, Hrvatska demokratska zajednica 1990 (HDZ 1990) 3 mandata, Hrvatska republikanska stranka (HRS) 1 mandat i Hrvatska demokratska unija (HDU) 1 mandat.

Natpolovičnu većinu u Gradskom vijeću ima HDZ BiH sa 64% svojih vijećnika/ca.

Grafikon 1

Na konstituirajućoj sjednici mandat nije prihvatila Marija Lovrić iz HSP dr. Ante Starčević BiH, HSP BiH čiji mandat je pripao vijećnici Tanji Kraljević koja ga je i preuzela na prvoj redovitoj sjednici Gradskog vijeća održanoj 4.2.2021.godine.

Šesnaest od 25 vijećnika/ca, tj. 64% ima ranije iskustvo u obnašanju ove odgovorne funkcije.

R.br.	Vijećnik/ca	Stranka	Početak mandata	Mandat u Vijeću
1	Vinko Topić	HDZ BiH	15.1.2021.	2
2	Tomislav Ćosić	HDZ BiH	15.1.2021.	1
3	Marinko Jelić	HDZ BiH	15.1.2021.	2
4	Josip Vidović	HDZ BiH	15.1.2021.	2
5	Tanja Grbešić	HDZ BiH	15.1.2021.	1
6	Mario Prskalo	HDZ BiH	15.1.2021.	2

7	Ivan Zovko	HDZ BiH	15.1.2021.	1
8	Stjepan Marić	HDZ BiH	15.1.2021.	2
9	Eva Suton	HDZ BiH	15.1.2021.	2
10	Mario Bubalo	HDZ BiH	15.1.2021.	2
11	Boro Hrkać	HDZ BiH	15.1.2021.	2
12	Ivana Grbešić	HDZ BiH	15.1.2021.	1
13	Tomislav Soldo	HDZ BiH	15.1.2021.	1
14	Eduard Kraljević	HDZ BiH	15.1.2021.	2
15	Marija Brekalo	HDZ BiH	15.1.2021.	2
16	Vlado Ćorić	HDZ BiH	15.1.2021.	2
17	Kristijan Crnjac	HSP dr. AS BiH; HSP BiH	15.1.2021.	2
18	Tanja Kraljević	HSP dr. AS BiH; HSP BiH	4.2.2021.	1
19	Josip Grbešić	HSP dr. AS BiH; HSP BiH	15.1.2021.	2
20	Zoran Zovko	HSP dr. AS BiH; HSP BiH	15.1.2021.	1
21	Antonija Banožić	HDZ 1990	15.1.2021.	2
22	Dragan Rezić	HDZ 1990	15.1.2021.	2
23	Josip Pinjuh	HDZ 1990	15.1.2021.	2
24	Dalibor Ravić	HRS	15.1.2021.	1
25	Ivan Barač	HDU BiH	15.1.2021.	1

Tabela 1: Sastav Gradskog vijeća Široki Brijeg ¹

Od 25 vijećnika/ca Gradskog vijeća Široki Brijeg 6 je žena ili 24 %.

Grafikon 2

¹ CCI vodi evidenciju o mandatima od 2016.godine

OSVRT NA EKSPOZE

Ekspoze predstavlja najvažnije korake i opće smjernice djelovanja u određenom periodu. Iako ekspozice ne predstavljaju zakonsku, statutarnu ili poslovničku obvezu, zbog visokog stupnja odgovornosti koju podrazumijeva funkcija Gradonačelnika, smatramo kako je isti potrebno predstaviti javnosti, građanima općenito, kako bi se upoznali sa pravcima djelovanja i ciljevima u predstojećem mandatu novoizabranog gradonačelnika bez obzira koji mandat po redu obnaša.

U ovom slučaju misli se na aktuelni mandat izabranog gradonačelnika Mire Kraljevića koji je svoje viđenje provođenja politike i zadatih ciljeva trebao prezentirati lokalnom parlamentu i cjelokupnoj javnosti na samom početku svoga mandata. Međutim to nije učinjeno. Gradonačelnik Miro Kraljević se na ovoj poziciji nalazi već 16 godina, odnosno ovo je njegov peti mandat u kontinuitetu

OSNOVNE INFORMACIJE O RADU GRADSKOG VIJEĆA

DINAMIKA RADA AKTUALNOG i poređenje sa prethodnim mandatom

Nakon što je Centralno izborno povjerenstvo BiH 15.12.2020.godine objavilo službene rezultate izbora, Gradsko vijeće Široki Brijeg je sukladno Statutu Grada Širokog Brijega održalo svoju konstituirajuću sjednicu.² Izabrano je rukovodstvo i formirana radna tijela među kojima su Povjerenstvo za mlade, Povjerenstvo za jednakopravnost spolova i Etička komisija.

Od 1.1. do 30.6. 2021. godine Gradsko vijeće Široki Brijeg održalo je šest sjednica. Od toga, jedna sjednica je konstituirajuća a ostale su redovite sjednice.

Grafikon 3

² Statut Grada Široki Brijeg; Članak 30. Prva sjednica Gradskog vijeća, u novome sazivu, održat će se najkasnije trideset dana nakon što Središnje izborno povjerenstvo ovjeri i objavi izborne rezultate.

Sjednice su održavane u prosjeku jednom mjesečno, što je sukladno članku 51. Poslovnika o radu Gradskog vijeća Široki Brijeg.³

U promatranom razdoblju Gradsko vijeće Širokog Brijega je zasjedalo ukupno 9 sati i 55 minuta što u projektu predstavlja 1 sat i 39 minuta po održanoj sjednici. Sjednice su održavane u kontinuitetu, bez prekida tijekom zasjedanja. Najkraće vremena vijećnici su se zadržali na konstituirajućoj sjednici na kojoj su i razmatrali najmanje mjera.

Datum	Redni broj sjednice	Tip sjednice	Plan. točaka	Realizirano točaka	Razmatrano mjera	Usvojeno mjera	Trajanje sjednice
15.1.2021	1	Konstituirajuća	4	4	4	4	00:36
4.2.2021	2	Redovita	7	7	14	14	02:15
11.3.2021	3	Redovita	12	11	12	12	02:45
29.4.2021	4	Redovita	12	11	12	12	02:20
27.5.2021	5	Redovita	11	11	11	11	01:14
30.6.2021	6	Redovita	4	4	4	4	00:46
Ukupno			50	49	58	57	09:55

Tabela 1: Pregled osnovnih statističkih podataka o održanim sjednicama Gradskog vijeća Široki Brijeg u razdoblju 1.1. - 30.6. 2021.godine

Na održanim sjednicama u proteklom periodu razmatrano je 58, od čega je usvojeno 57 mjera . Razmatranje jedne mjere je odgođeno na prvoj redovitoj sjednici da bi ista bila realizirana na posljednjoj sjednici u promatranom razdoblju. Jedna mjera nije usvojena. Prosječno je razmatrano 9,7 a usvojeno 9,5 mjera po sjednici.

Ako zanemarimo prvu, konstituirajuću sjednicu, na kojoj je imenovano rukovodstvo vijeća i na kojoj je razmatrano najmanje mjera uočavamo da je najviše mjera razmatrano i usvojeno na drugoj sjednici nakon koje vijeće bilježi pad u svojoj realizaciji.

Na drugoj sjednici usvojen je Nacrt Proračuna Grada Širokog Brijega za 2021.godinu i Program rada Gradskog vijeća za 2021.godinu.

Na narednoj sjednici je usvojen Prijedlog Proračuna i Odluka o izvršenju Proračuna za 2021.godinu a među ostalim mjerama na Dnevnom redu je bila i Inicijativa za dopunu Zakona o utvrđivanju naseljenih mjesta i izmjenama u nazivima na seljenih mjesta u određenim općinama koja je povučena na zahtjev predlagatelja.

Na četvrtoj i petoj sjednici među razmatranim mjerama najviše je izvješća o radu javnih poduzeća i javnih ustanova.

Na posljednjoj, šestoj sjednici usvojene su dvije programske mjere i mjera koja je bila povučena na trećoj sjednici na zahtjev predlagatelja.

Od mjera koje je razmatralo aktualno Gradsko vijeće najviše je rješenja, koja zauzimaju 35% a najmanje planova i suglasnosti koji zajedno zauzimaju 0,03%.

³ Poslovnika o radu Gradskog vijeća Široki Brijeg; Članak 51. Redovite sjednice održavaju se u pravilu, jednom mjesečno, a po potrebi i češće radi raspravljanja i odlučivanja o pitanjima iz nadležnosti Vijeća.

Najviše rješenja se odnosi na imenovanja i razrješenja, čak 16 od 20 ili 80% od ukupno usvojenih rješenja. Ostala četiri rješenja (20%) odnose se na Rješenja o utvrđivanju prava vlasništva na građevinskom zemljištu u korist fizičkih lica. Rješenjima su regulirana i imenovanja Povjerenstva za mlade Gradskog vijeća Široki Brijeg te Povjerenstva za ravnopravnost spolova.

Izvešća, koja zauzimaju oko 24% ukupno razmatranih mjera odnose se uglavnom na izvješća o radu javnih ustanova i poduzeća, gradonačelnika i gradskih službi od kojih jedno nije usvojeno a to je Izvješće o radu JP Veterinarska stanica d.o.o. za 2020.godinu. Dva od važnijih izvješća koja su razmatrana i usvojena su Izvješće o izvršenju Proračuna Grada Širokog Brijega za 2020.godinu i izvješće o radu Gradonačelnika i gradskih službi za upravu za 2020.godinu.

Od važnijih dokumenata izdvajamo na prvom mjestu Proračun Grada Širokog Brijega za 2021.godinu i Odluku o njegovom izvršenju te Odluku o produljenju primjene trogodišnjeg operativnog plana projekata i mjera iz Strategije razvitka Širokog Brijega.

Tipovi mjera	Relizirano
Rješenje	20
Izvješće	14
Odluka	13
Program	2
Proračun	2
Informacija	3
Suglasnost	1
Plan	1
Drugo	1
inicijativa	1
UKUPNO	58

Tabela 2: Realizacija mjera u periodu 1.1.-30.6.2021.godine

Kako bi unaprijedili, između ostalog i kvalitetu života u zajednici, vijećnici sukladno Poslovniku o radu Gradskog vijeća mogu postavljati vijećnička pitanja i inicijative.⁴ Ukupno su postavljena 22 vijećnička pitanja i pokrenuto 11 inicijativa.

Većina inicijativa i pitanja odnose se na uređenje gradskih sredina, prometnu pokrivenost, te infrastrukturne projekte.

⁴Poslovnik o radu Gradskog vijeća; Članak 129.Vijećnik ima pravo postavljati vijećnička pitanja, koja se odnose na rad Vijeća, radnih tijela, Općinskog načelnika, službi za upravu i poduzeća i ustanova koje osniva općina, ili obavljaju poslove od javnog interesa a imaju sjedište u općini Široki Brijeg, iz oblasti za koje su utemeljeni.

KLJUČNI DOKUMENTI ZA FUNKCIONIRANJE LOKALNE VLASTI

Za uspješno planiranje, provođenje i praćenje politika na svim razinama vlasti potrebno je blagovremeno pristupiti izradi i usvajanju ključnih dokumenata. Pri tomu je vrlo bitno pratiti zakonodavnu proceduru te dokumente prilagoditi objektivnim mogućnostima kako bi isti bili realizirani u realnim rokovima. Dokumenti ključni za funkcionalan i nesmetan rad institucija svih razina vlasti pa samim time i lokalne su Program rada i Proračun za tekuću godinu. Isti moraju biti usvojeni sukladno poslovniku o radu jedinice lokalne samouprave i zakonima koji tretiraju određenu oblast.

Kako bi jedinica lokalne samouprave težila poboljšanju kvalitete života svojih građana vrlo je važno da veliku pozornost obraća i strateškim dokumentima iz svoje mjerodavnosti. Tu spadaju Strategije i Akcioni planovi koji potiču daljnji razvoj određenih oblasti te utvrđuju prioritete u ekonomskim, društvenim i drugim oblastima. Strategije su alat za upravljanje razvojem jer predstavljaju temelj za donošenje odluka i osiguranje potrebnih resursa za provođenje mjera iz oblasti javnih investicija tj. ekonomskog, socijalnog i okolnog razvoja.

Akcionim planom se definiraju mjere, programi, projekti i aktivnosti u implementaciji strateških dokumenata, njihov financijski okvir i izvori financiranja. Uloga Akcionog plana je između ostalog i sinergija utvrđenih prioriteta sa godišnjim programom rada i proračunom.

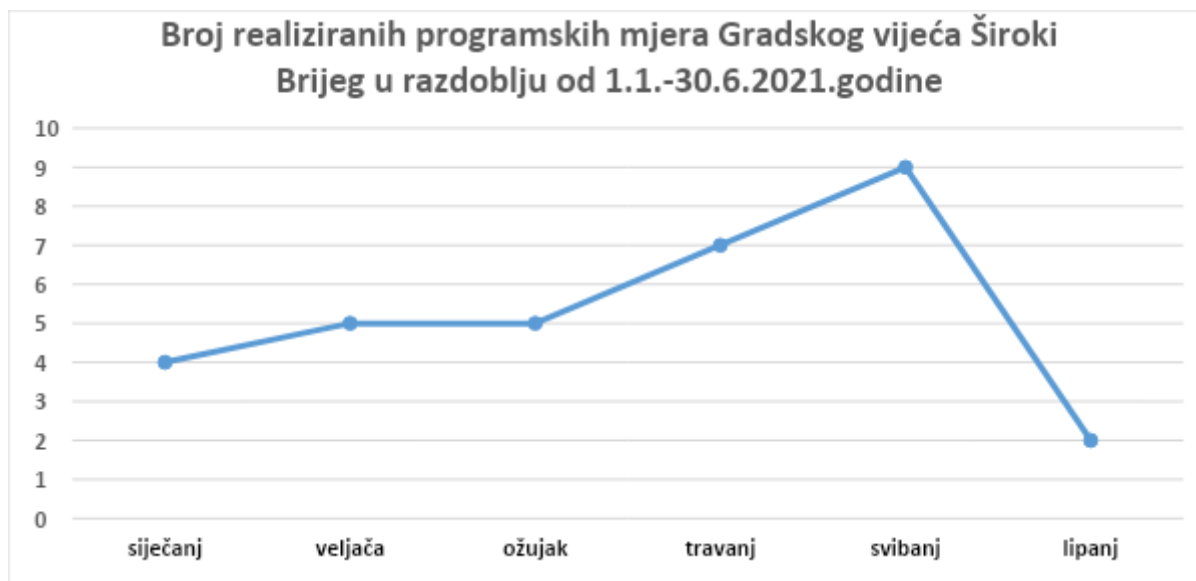
PROGRAM RADA GRADSKOG VIJEĆA ŠIROKI BRIJEG – usvajanje i realizacija

Godišnji program rada Gradskog vijeća Široki Brijeg je jedan od ključnih dokumenata kojim se definiraju smjernice za njegov rad i potiče učinkovitost, mjerljivost i transparentnost tog rada. Poslovnikom o radu Gradskog vijeća Široki Brijeg nije definiran točan rok za usvajanje godišnjeg Programa rada.⁵ I u ovom i u prethodnom mandatu usvojen je u veljači tj. u drugom mjesecu godine za koju se donosi.

Program rada Gradskog vijeća Široki Brijeg za 2021.godinu usvojen je na 2. sjednici Gradskog vijeća održanoj 4.veljače 2021.godine tj. dvadeset dana nakon održane konstituirajuće sjednice. Programom rada planirano je 55 mjera od čega se 16 mjera odnosi na izvješća o radu 5 javnih ustanove kojima je Gradsko vijeće osnivač (Centar za socijalni rad, Hrvatsi kulturni dom, Narodna knjižnica, Dječji vrtić, Coming) i 4 izvješća javnih poduzeća kojima je grad osnivač (JKP Čistoća, JP Vodovod i kanalizacija, JP Veterinarska stanica, JP Radio ŠB). Ostalih 7 su Izvješća o radu osnovnih i srednjih škola na području Grada Širokog Brijega. Od ukupnog broja planiranih mjera 26 je normativnih a ostale su tematsko –analitičke mjere.

Program rada sadrži utvrđene zadaće, nositelje priprema tih zadaća i rokove u okviru kojih će ih Gradsko vijeće razmatrati. Od 55 planiranih mjera gradonačelnik je predlagatelj 20 a zajedno sa nadležnom službom još 5 mjera.

⁵ Poslovnik o radu GV Široki Brijeg; članak 48. Članak 48.Vijeće donosi program rada, po pravilu za kalendarsku godinu. Iznimno, Vijeće može donijeti program rada i za kraće vremensko razdoblje (kvartalno, polugodišnje).

Grafikon 5

Ako analiziramo realizirane mjere uočit ćemo kako je realizacija rasla iz mjeseca u mjesec i da je u svibnju bila najveća. Nakon toga je u lipnju došlo do smanjenja realizacije.

Inače, Gradsko vijeće Široki Brijeg je za prvih šest mjeseci realiziralo većinu mjera planiranih za to razdoblje a u odnosu na ukupno godišnje planiranje realizacija je 58%.

Mjere – tipovi	Real. Prog.
Proračun	2
Informacija	2
Izvješća	13
Odluka	6
Program	1
Rješenje	8
Ukupno:	32

Tabela 3: Realizacija programskih mjera

Najviše realiziranih mjera predstavljaju Izvješća a nakon toga Rješenja. Zajedno oni predstavljaju 66% realiziranih mjera. Ono što je važno istaknuti među odlukama se nalazi Odluka o produljenju primjene trogodišnjeg operativnog plana projekata i mjera iz Strategije razvitka Širokog Brijega koja je i usvojena. U studenom je planiran i novi Trogodišnji operativni plan projekata i mjera iz Strategije razvitka Širokog Brijega za period 2022.-2025.godine. Taj trogodišnji plan će pratiti i Informacija o provedbi projekata i mjera iz Strategije razvitka za period 2017.-2026. godine. U studenom će biti raspisan i novi natječaj za dodjelu stipendija studentima u akademskoj 2021./22 godini.

TROŠENJE JAVNOG NOVCA - OSVRT NA PRORAČUN

Nacrt Proračuna Grada Širokog Brijega usvojen je na 2. sjednici Graadskog vijeća održanoj 4.2. 2021.godine. Nakon usvajanja nacrta organizirana je javna rasprava koja je trajala od 5.2.-19.2.2021.godine. Nacrt je objavljen na web stranici Grada Širokog Brijega a tijekom trajanja javne rasprave svi zainteresirani građani, predstavnici javnih poduzeća i ustanova, predstavnici mjesnih zajednica, predstavnici nevladinih organizacija, predstavnici političkih stranaka i svi drugi koji žele sudjelovati mogli su podnijeti svoje prijedloge, mišljenja i primjedbe na Nacrt Proračuna Grada Širokog Brijega za 2021. godinu. Nakon provedene javne rasprave Gradonačelnik je utvrdio Prijedlog Proračuna Grada Širokog Brijega za 2021.godinu i dostavio Gradskom vijeću na razmatranje i usvajanje. Gradsko vijeće ga je razmatralo i usvojilo na svojoj 3.redovitoj sjednici održanoj 11.3.2021.godine.

Proračun je usvojen u iznosu od 14 084 700 KM i u odnosu na 2020.godinu veći je za 1 409 400 KM.

Vrsta prihoda	iznos
prihodi od poreza	7087000
porez na imovinu	420000
porez na financijske i kapitalne transakcije	160000
prihod od indirektnih poreza	3080000
ostali porezi	66000
neporezni prihodi	2403700
tekuće potpore i grantovi	3294000
porez na dobit građana	6500
ostale proračunske naknade	1051000
cestovne naknade	325000
posebne naknade za zaštitu od pr i dr nesreća	242000
neplanirane uplate	31500
donacije od fizičkih i pravnih osoba	40000

Tabela 4: Vrste prihoda i iznosi

Planirano je 12 784700 KM redovitih prihoda plus dio neutrošenog kredita od 1300 000 KM kao primitak. Prihode čine prihodi od poreza u iznosu od 7 087 000 KM, neporezni prihodi u iznosu od 2 403 700 KM i tekuće potpore (grantovi) s viših razina vlasti u iznosu od 3 294 000 KM. Ukalkuriran je i iznos za tekuće potpore više za 17% u odnosu na 2020.godinu a po instrukcijama viših razin vlasti. Više od polovine proračunskih prihoda ostvaruje se kroz poreze.

Vrste rashoda	Iznos
Plaće i naknade troškova zaposlenih	2.495.000,00 BAM
Bruto plaće i naknade plaća	2.102.000,00 BAM
Naknade troškova zaposlenih	393.000,00 BAM
Izdaci za usluge prevoza i goriva	35.000,00 BAM
Izdaci za tekuće održavanje	139.000,00 BAM

Izdaci osiguranja i bankarskih usluga	15.000,00 BAM
Ugovorene usluge	521.700,00 BAM
Tekući transferi	5.741.500,00 BAM
Ostale nespomenute usluge	122.000,00 BAM
Ostali transferi	548.000,00 BAM
Izdaci za nabavku stalnih sredstava	3.460.000,00 BAM
Rekonstrukcija i investiciono održavanje	3.270.000,00 BAM

Tabela 5: Vrste rashoda i iznosi

Planirani rashodi od 14 084 700 KM obuhvaćaju 9 591 700 KM redovitih rashoda plus 4 493 000 KM kapitalnih rashoda. Planirani su veći kapitalni rashodi kako bi se završile započete investicije i pokrenule nove. Najviše je uvećana stavka prijevoz učenika jer od 9.mjeeca grad Široki Brijeg preuzima djelomično plaćanje troškova prijevoza učenika a drugi dio će se izmirivati iz Županijskog proračuna. Također, dio sredstava je povećan na poziciji elementarne nepogode u odnosu na prošlu godinu iz kojih će se isplatiti potpora za posljedice corone. Pored toga, tu su i kapitalni projekti u iznosu od oko 4 milijuna maraka koji se odnose na izgradnju vodovodnih mreža, potom pročištača otpadnih voda, rekonstrukcije lokalnih cesta, rekonstrukcije školskih objekata. Neke stavke su ostale iste kao i ranije npr. Plaće i obveze drugim potrošačkim jedinicama a te stavke se mogu mijenjati jedino odlukom vijeća iako i dalje na stavke vezane za plaće i naknade odlazi značajan iznos od oko cca 35%.

Važno je napomenuti da su u travnju upućeni javni pozivi za financiranje projekata iz oblasti kulture i športa u ukupnom iznosu od 500 000 KM

HORIZONTALNA USPOREDBA

Kako bi dali usporedni prikaz teritorijalno administrativnih jedinica lokalne samouprave, sličnih po obimu i strukturi, broju stanovnika i proračunu, prikazaćemo uporedne rezultate rada Grada Ljubuškog i Grada Širokog Brijega.

Proračun ove dvije lokalne zajednice se prigodom usvajanja razlikovo u cca 1 080 000 KM u korist Širokog Brijega iako je broj stanovnika koji žive u ovim sredinama sličan – negde oko 30.000 po posljednjem aktualnom popisu. Međutim proračun Grada Ljubuškog je u svibnju zbog kreditnog zaduženja pretrpio svoj rebalans tako da se ova razlika smanjila za 800 000 KM i iznosi nakon toga oko 280 000 KM

Kako smo već istaknuli Gradsko vijeće Široki Brijeg je održalo 6 sjednica od početka mandata dok je Gradsko vijeće Ljubuškog održalo 7 sjednica.

USPOREDBA S PRETHODNIM MANDATOM

Ako usporedimo rad aktualnog Gradskog vijeća sa radom u prvih šest mjeseci prethodnog mandata zamijetit ćemo da je dinamika i broj održanih sjednica u prvih šest mjeseci 2017.godine manji kao i duljina njihovog trajanja. Međutim, ako uzmemo u obzir ukupnu dinamiku rada nakon konstituiranja Gradskog vijeća pa do kraja 6. mjeseca 2017.godine zamijetit ćemo kako je prethodni saziv održao prve tri sjednice još u 2016.godini na kojima je čak usvojilo i neke ključne dokumente kao što je

Proračun Grada Širokog Brijega za 2017.godinu. Međutim, ne možemo zanemariti niti činjenicu da su izbori 2016.godine održani mjesec dana ranije.

Prethodni saziv Gradskog vijeća je u prvih šest mjeseci 2017.godine razmatralo 14 mjera manje od aktualnog saziva.

Program rada Gradskog vijeća Široki brijeg je u prvim godinama oba mandata usvojen u drugom mjesecu godine na koju se odnosi.

UČEŠĆE GRAĐANA I JAVNE RASPRAVE

Učešće građana kroz javno dostupne i definirane mehanizme učešća su potrebni kako bi građani kroz javne rasprave koje organizuje lokalna samouprava imali prigodu sudjelovati u kreiranju povoljnog životnog okruženja.

U promatranom razdoblju je održana jedna Javna rasprava i to pri usvajanju Proračuna Grada Širokog Brijega za 2021.godinu. Također, održana je i Usmena rasprava u postupku izdavanja lokacijske dozvole za izgradnju višestambenog objekta u Širokom Brijegu a u organizaciji Službe za prostorno uređenje i zaštitu okolia Grada Širokog Brijega.

PREPORUKE I INICIJATIVE

Poslovnikom o radu Gradskog vijeća Široki Brijeg nije definiran rok za usvajanje godišnjeg Programa rada. Preporučamo Gradskom vijeću da izvrši izmjene i dopune poslovnika o radu kojim će deginirati rok za usvajanje ovog vrlo važnog dokumenta.

Programa rada Gradskog vijeća Široki Brijeg za 2021.godinu ne sadržava mjere koje se bave pitanjima mladih. Preporučamo Gradskom vijeću da u program rada za 2022.godinu uvrsti što više mjera kojima će pravno regulirati osiguravanje boljih uvjeta za mlade poduzetnike a nakon toga u prorčunu za narednu godinu planirati sredstva za unapređenje njihovog statusa tako što će npr. ukinuti sve financijske izdatke pri registriranju poduzeća, osigurati jednokratnu pomoć za proširenje proizvodnje, nabavku sirovina, plaćanje knjigovodstvenih usluga, edukaciju i sl.. Na taj način će se uz ostvarene benefite za mlade, potaknuti razvoj gospodarstva u Gradu Širokom Brijegu kao i ostanak mladih u BiH.

Proračun Grada Širokog Brijega nije usvojen u zakonskom roku odnosno do kraja 2020.godine što je u neku ruku razumljivo obzirom na prolongiranja datuma održavanja lokalnih izbora. Bez obzira na to preporučano Gradskom vijeću Široki Brijeg da sukladno zakonu krene s planiranjem proračuna za 2022.godinu kako bi isti bio usvojen u regularnoj proceduri uz prethodno održanu sveobuhvatnu javnu raspravu po mjesnim zajednicama kako to prakticira većina drugih općina i gradova.

